

Gemeente als lichaam: lijfelijke presentie

Te lezen: Johannes 1:1-5,14 en Johannes 20:19-23

De gemeente wordt in de bijbel vergeleken met een lichaam.

In dit najaar is een vijftal predikingen gewijd aan het thema 'De gemeente als lichaam van Christus'.

De vergelijking van de gemeente met een lichaam roept allerlei gedachten op:

- Een lichaam is een organisch geheel van verschillende lichaamsdelen. Ooit een loslopend been gezien? Onze benen zijn een onlosmakelijk deel van ons gehele lichaam. Zo is ook de gemeente, uit hoeveel, soms heel verschillende leden zij ook bestaat, toch één organisch geheel.

- Een lichaam moet het in al zijn functies hebben van zijn hoofd. Er gebeurt niets in ons lichaam buiten ons hoofd om. Als de galblaas weggenomen is, gaat met wat aanpassingen het leven gewoon door. Maar zonder hoofd houdt alles op.

Zo is het ook in de gemeente. Christus is het Hoofd van de gemeente. Zonder Hem, het Hoofd, houdt de gemeente op gemeente te zijn.

De vergelijking van de gemeente met een lichaam roept allerlei gedachten op.

Sommige worden door de bijbel zelf aangereikt. Andere springen spontaan in onze geest op. Zonder dat de bijbel zelf die gedachte koppelt aan het beeld van de gemeente als lichaam.

Zo ging het verleden week zondag over de gezondheid van het lichaam. Vanuit zijn medische kennis wist br. Sussenbach allerlei treffende dingen te zeggen over de gezondheid van de gemeente als lichaam van Christus.

Is zoiets vrome fantasie? Ik zou willen zeggen: Het is de creativiteit, de heilige creativiteit, van een bijbels beeld. Als de heilige Geest met zo'n beeld in onze geest aan de slag gaat, dan zien we ineens allerlei treffende gelijkenissen tussen het lichaam en de gemeente. De Geest is een creatieve Geest!

Zoiets is vandaag ook aan de orde. Vandaar dat ik nog niet uit de bijbel heb gelezen. Vandaag gaat het over het lichaam als lijfelijke aanwezigheid. En over het lichaam als actieve presentie.

Het gaat hier om aspecten van lichamelijke die we allen kennen.

Lichaam is lijfelijke aanwezigheid. Je bent er pas echt als je er met huid en haar bent. Soms krijg je een uitnodiging voor een bruiloft of voor een begrafenis en kun je echt niet komen. Je bladert in je agenda. Maar er valt niets te schuiven. Ze zullen het met een brief moeten doen. Je schrijft dat je '...in gedachten aanwezig zult zijn'.

Dat is best heel mooi. En soms kan het niet anders. Maar laten we wel wezen. Als mensen echt blij zijn en feest vieren en als ze echt verdriet hebben, moeten ze je zien, je stem horen, je hand voelen.

Juist op dat soort heel emotionele, heel diep in je ziel ingaande momenten, voelen we hoe lichamenlijk we zijn. We hebben een lichaam. Sterker: we zijn ook een lichaam.

In de gemeente hoor je nog wel eens de klacht: 'Je ziet ook nooit iemand!'

Het zijn meestal mensen die door ouderdom of ziekte aan huis gebonden zijn, die zoiets zeggen: 'Je ziet ook nooit iemand'. Het domste wat je daarop kunt terug zeggen is: 'Ja, maar we bidden elke dag voor je!'

We zijn één lichaam. Meeleven, verbondenheid, vraagt lijfelijke presentie. Lichaam is lijfelijke presentie, zichtbare, voelbare, hoorbare verbondenheid.

Nu ga ik uit de bijbel lezen. Uit het begin van Johannesevangelie.

Joh. 1:1-5: 'In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God.'. En dan in vers 14: 'Het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond....'.

Kan het lichamenlijker? Het is vlees geworden. Het gaat hier om God. Om God die in den beginne door zijn Woord hemel en aarde in aanzijn heeft geroepen. Zoals we lezen in het scheppingsverhaal, in Gen. 1:3: 'En God zeide: Er zij licht. En er was licht'.

En van dat Woord, van die spraak van God, die God zelf is, lezen we in Joh. 1: 'Het Woord is vlees geworden'. Zo lichamenlijk heeft God willen worden. Hij heeft lijfelijk present op aarde willen worden. 'Hij heeft onder ons gewoond', schrijft Johannes. 'Er zij licht'. Dat eerste scheppingswoord is lichaam, is in Jezus lijfelijk presentie geworden.

Jezus, het vleesgeworden woord, ziet een man aan de kant van de weg zitten die vanaf zijn geboorte blind is. Hij maakt een papje van aarde en speeksel en smeert dat op zijn blinde ogen. Wat een lichamenlijk geknoei! Dan stuurt Hij hem naar een openbare badgelegenheid om zijn ogen schoon te wassen. En de man kan zien! Jezus is het vlees, is het lijfelijk presentie geworden scheppingswoord 'Er zij licht!'

Het Johannesevangelie begint met de lijfelijke presentie van God op aarde:

'In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God en het Woord was God.... En het Woord is vlees geworden'.

En aan het eind van het Johannesevangelie gaat die lijfelijke presentie van God op aarde, van Jezus over op de volgelingen van Jezus, op de gemeente van Jezus Christus.

We lezen uit Joh. 20. De geschiedenis speelt nà Goede Vrijdag en Pasen.

Jezus is aan het kruis gestorven. Hij is daar niet zijn eigen dood gestorven. Hij is gestorven aan alles wat in ons leven doodziek is. Hij heeft onze dood in zijn eigen lichaam laten gebeuren. Zo lichamenlijk zijn Gods vergeving en verzoening. Ze grijpen plaats in het lichaam van de Zoon van God.

Met Pasen is Jezus door God opgewekt uit de dood. Op paasochtend, bij het opgaan van de zon, treedt Jezus - die onze dood gestorven is - met een nieuw lichaam uit het graf.

Met een nieuw lichaam. Zo lichamelijk is het nieuwe leven dat na Pasen geleefd kan worden.

Op de avond van die eerste paasdag gebeurt dan het volgende.

We lezen Joh. 20:19-23.

In dit gedeelte gebeurt niets dat niet verankerd is in de lichamelijkheid. Was het echt Jezus die door gesloten deuren binnenkomt? Was het geen spook?

‘Hij toonde zijn handen en zijn doorstoken zijde’. Lijfelijke presentie. Vleesgeworden Woord.

Dan gaat de lijfelijke presentie van God onder de mensen, van Jezus over op zijn volgelingen, op de gemeente. We lezen het. Jezus zegt: ‘Gelijk de Vader Mij gezonden heeft, zend Ik ook u’.

Het gaat van Jezus over op de gemeente. Dat kan alleen maar als de Geest van Jezus over je vaardig wordt. Dat gebeurt. Daar zorgt Jezus zelf voor. We lezen: ‘Na dit gezegd te hebben, blies Hij op hen en zei tot hen: ‘Ontvangt de heilige Geest’.

Ook dit is verankerd in de lichamelijkheid van zowel Jezus als van de discipelen. ‘En Hij blies op hen’. Zo waait de presentie van God op aarde, lijfelijk van Jezus over op de gemeente.

Samenvattend: Na hemelvaart en Pinksteren is de gemeente de lijfelijke presentie van Christus op aarde. We zijn met elkaar de handen en voeten, de ogen en oren van Christus. Zo is de gemeente ‘Lichaam van Christus’.

Gemeente is lijfelijke presentie van Christus onder de mensen.

Dit heeft consequenties voor de kijk op zendingswerk. Zending is niet een geïsoleerd ‘redding van zielen voor de eeuwigheid’. Zending heeft ook alles te maken met een fysiek ingaan op de fysieke levenscondities van mensen. Werken in Afrika in een ziekenhuis met aidspatiënten. Het bouwen van een technische school voor de beroepsopleiding van jongeren in Kameroen, zoals Wim en Marjolein Hardeman doen. Het heeft alles te maken met de lijfelijkheid van de presentie van Christus onder mensen, middels zijn lichaam, de gemeente.

Lichaam van Christus is lijfelijke presentie van Christus.

Een gemeente waarin ouderen terecht klagen: ‘Je ziet nooit iemand’ is niet echt lichaam van Christus. Op z’n best is zo’n gemeente te geestelijk. In de gemeente van Jezus gaat het ook heel lijfelijk toe. Dat hoort bij Jezus als het vleesgeworden Woord die zijn Geest op ons geblazen heeft.

Gewoon aanbellen en er zijn. En vragen: Kan ik je misschien helpen boodschappen te doen?

Lichaam van Christus is lijfelijke presentie van Jezus onder mensen.

Ik eindig deze preek met iets dat mijzelf in verlegenheid brengt. Waarin is de baptistengemeente Utrecht-De Rank de lijfelijke presentie van Christus in deze stad? Ik ben heel eerlijk. Als ik mezelf hier een concrete voorstelling van probeer te maken, krijg ik het knap benauwd. Ik zie mezelf al staan! Nou ja, samen met jullie is het wellicht te doen. Het gaat om de gemeente.

Voor de helderheid: Ik denk hier niet in de eerste plaats aan straatevangelisatie. Je kunt op veel meer, en effectievere wijze lijfelijk Jezus representeren in de samenleving.

Ik weet dat er gemeenten zijn die een bepaalde wijk van hun stad adopteren en hulp bieden in problemen die er zijn.

Ik heb gehoord van christenleerlingen op school, die elkaar opzoeken, samen bidden voor de school en met elkaar een alternatief proberen te bieden voor agressie, onverschilligheid, materialisme.

Ik ben heel eerlijk. Ik kom niet veel verder dan suggesties.

Creativiteit is nodig.

Lichaam van Christus zijn, lijfelijk presentie van Jezus onder de mensen zijn, vraagt creativiteit.

Daar heb je de Geest voor nodig.

Jezus zegt:

‘Zoals de Vader Mij gezonden heeft, zend ik ook jullie. Na dit gezegd te hebben blies Hij op hen en zei: Ontvangt de heilige Geest’.

Amen.